

Petruța Maria Coroiu

Petruța Maria Coroiu

Estetică muzicală

(curs)

**Editura Universitaria
Craiova, 2017**

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Corina Ibănescu

Lect. univ. dr. Anca Preda-Uliță

Copyright © 2017 Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

COROIU, PETRUȚA MARIA

Estetică muzicală / Petruța Maria Coroiu. - Craiova :
Universitaria, 2017

Conține bibliografie

ISMN 979-0-9009865-7-3

ISBN 978-606-14-1278-5

Muzica trebuie să-și redobândească virtuțile integratoare, puterea comuniunii în comunitate. Dacă ne-am sustrage pentru o clipă accelerației cotidiene, (...) ne-am întoarce privirea spre interior. Trebuie să redobândim un anumit nivel de aspirație, un anumit suflu spiritual, revitalizant, recuperator. Trebuie să recâștigăm răgazul căutării de sine. (...) Poate că această nouă alchimie ontologică (între credința sfinților, genialitatea artiștilor și perspicacitatea riguroasă a savanților) ne va mântui de timp”

Prof. univ. dr. Gheorghe Duțică,
Universitatea de Arte *George Enescu* Iași

*Dedic această carte soțului meu,
Cosmin, după un deceniu de
bucurie a frumuseții în viață și în artă*

CUVÂNT INTRODUCATIV

Volumul prezintă succint principalele noțiuni aplicate în cadrul studiului aprofundat, la nivel academic universitar, al disciplinei care studiază frumosul: estetica. Noțiunile au fost coroborate cu cele necesare unei discipline înrudite, Interpretări comparate, care folosește noțiunile de bază ale esteticii.

Sunt aduse în prim plan elementele de bază ale înțelegerii unuia dintre cele mai complexe domenii interdisciplinare în care ființează arta sunetelor: o introducere cuprinzătoare explică definirea esteticii, obiectivele cursului și metodele de studiu aplicate.

Valoarea estetică și categoriile estetice principale sunt parcurse cu exemplificări muzicale, iar etapele fenomenului estetic sunt aprofundate astfel: creație și creator (despre opera de artă și artist, despre originea și funcțiile artei), interpretarea artei (conținut și formă în interpretare, elemente naționale și universale în artă), receptarea artei (aprecierea, comunicarea, gustul și idealul estetic, atitudinea estetică).

Cel de-al doilea mare capitol este dedicat interpretărilor comparate, o disciplină care oferă un argument (de ordin comparativ, deosebit de eficient în învățare) în favoarea aprofundării datelor interpretării (vocale, instrumentale sau mixte). Este analizat conceptul de interpretare în viziunea a doi mari dirijori ai veacului al XX-lea: Sergiu Celibidache și Wilhelm Furtwangler. Studiile de caz completează prezentarea realizată.

Notele de curs din prezenta publicație pot fi folosite și pentru pregătirea studenților în cadrul disciplinelor ESTETICĂ și INTERPRETĂRI COMPARATE.

I. ESTETICA MUZICALĂ

I.A. INTRODUCERE

I.A.1. DEFINIREA ESTETICII:

Definițiile date esteticii s-au cristalizat în timp și au dobândit o sintetizare în formulările contemporane.

TERMENUL:

= provine din grecescul AISTHESIS = senzație, percepție.

DEFINIREA ESTETICII:

= ”gândirea filozofică asupra experienței simțurilor, gândirea filozofică asupra operelor de artă, asupra faptului artistic”¹;

= ”logică a sensibilului, studiu și organizare a formei de cunoaștere în sfera simțurilor”;²

= ”arta de a gândi într-un mod frumos, știința cunoașterii sensibile”;³

= ”știința frumosului artistic”;⁴

= ”știința artei în dubla ei natură (estetic, extraestetic), în raport cu natura și cultura”;⁵

= ”teorie a frumosului în general și al sentimentului pe care acesta îl provoacă și îl întreține în noi”;⁶

= ”un program de preocupări născut din nevoia unei clase de intelectuali de a vindeca lipsa sensibilității artistice”;⁷

= o disciplină cu caracter filozofic.

Unele definiții includ toate formele de frumos pe care omul le percepe (cele artistice și cele naturale), dar unii esteticieni (printre

1 Baumgarten promovează ambele definiții. Enciclopedie de filozofie și științe umane, Ed. All Educațional, București, 2004, p. 296.

2 Enciclopedie de filozofie și științe umane, Ed. All Educațional, București, 2004, p. 296.

3 Baumgarten. Enciclopedie de filozofie și științe umane, Ed. All Educațional, București, 2004, p. 296.

4 Vianu, Tudor, Estetica, Ed. Orizonturi, București, s.a., p. XVIII.

5 Gană, George, în Vianu, Tudor, Estetica, Ed. Orizonturi, București, s.a., p. XVIII.

6 Diaconescu, Mihail, Pregeri de estetica Ortodoxiei, vol. I, Ed. Doxologia, Iași, 2009, p. 7.

7 Călinescu, George, în xxx, Despre frumos și artă - tradițiile gândirii estetice românești, vol. II, Ed. București, an, p. 132-133.

care și Tudor Vianu) iau în considerare în demersul de teoretizare al fenomenului estetic numai operele artistice create deliberat.

I.A.2. OBIECTIVUL:

- studiul gândirii estetice în general și al esteticii muzicale în special;
- studiul categoriilor estetice;
- studiul valorii și al gustului estetic.

Fenomenul poate fi studiat de-a lungul tuturor epocilor istoriei muzicii:

- Antichitatea;
- Evul Mediu;
- Renașterea;
- Barocul;
- Clasicismul;
- Romantismul;
- Secolul XX.

Estetica presupune permanent interacțiunea muzicii cu celelalte arte, fiind cunoscut caracterul ei interdisciplinar.

I.A.3. CONȚINUTUL TEMATIC:

- definirea, studiul obiectului și istoricului esteticii generale și al esteticii muzicale (românești și universale);
- categorii estetice;
- valoare estetică și gust estetic;
- concepții despre muzică în Antichitate;
- scrierile filozofilor eleni: Grecia antică este sursa gândirii filosofice, mai cu seamă în problematica frumosului și a formelor acestuia. Teoria frumosului includea și ideile de Bine și Adevăr (kalokagathia). Reprezentanți: Pitagora, Hesiod, Socrate, Platon, Aristotel;
- scrierile filozofilor chinezi (Confucius, Lao-Tzi);